

Грідіна Катерина,
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірантка кафедри кримінального процесу
та оперативно-розшукової діяльності*

СОЦІОКУЛЬТУРНІ СКЛАДОВІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасне суспільство характеризується небаченим раніше збільшенням впливу інформаційної складової на соціальне буття. Інформаційна діяльність перетворюється на одну з конститутивних складових соціальної реальності. Зважаючи на те, що на сучасному етапі розвитку людства інформація отримує першорядне значення як ресурс, засіб виробництва і інструмент виробництва, особливо актуальною постає проблема інформаційної безпеки, яка має системний характер і торкається діяльності основних інститутів і підсистем сучасного суспільства.

Інформаційна безпека може розглядатися в різних аспектах: як фактор соціально-економічного розвитку, як відстеження і класифікація комп'ютерних і мережевих загроз, як збереження і захист технічної і мовної інформації, як новий вид озброєння і як запобігання інформаційній війні [2, с.675]. Одночасно інформаційна безпека є стратегічною категорією, яка входить складовою у ширші, багатокomпонентні поняття, такі як «міжнародна безпека», «національна безпека», «національна стратегія» тощо [2, с.171].

Виключне місце інформації у сучасному суспільстві обумовлює існування нагальної потреби у створенні розвиненого інформаційного середовища суспільства. Але саме через інформаційне середовище найчастіше здійснюються загрози національній безпеці в різних сферах діяльності особистості, суспільства й держави [1, 3].

Проблему інформаційної безпеки особистості, суспільства й держави актуалізують також новітні технології інформаційної війни, які змінюють підходи до забезпечення інформаційної безпеки. Інформаційні атаки характеризуються різким дисбалансом позитивних та негативних повідомлень, відсутністю коректного обговорення різних точок зору, що сприяє формуванню в масовій свідомості міфів. Міфи, в свою чергу, виступають засобом соціальної мобілізації та маніпуляції суспільною свідомістю і є похідними від інтересів впливових соціальних груп. В таких умовах життєво необхідним є збереження інформаційного суверенітету, формування ефективної системи безпеки в інформаційній сфері [4, с.82-83].

Не менш впливовим фактором ризику для інформаційної підсистеми соціуму виступає поступова інформатизація суспільства, тобто активне і різке збільшення кількості інформації, її проникнення в усі сфери життєдіяльності суспільства.

Сучасний етап інформатизації суспільства можна охарактеризувати таким чином: з одного боку, відбувається бурхливе зростання інформації за кількісними та якісними показниками, з іншого – суб'єкт інформаційних відносин не здатний за короткий термін обробити весь обсяг повсякденної і наукової інформації, що надходить до нього. Унаслідок цього настає стан інформаційного перевантаження, що призводить до виникнення різних проблем, пов'язаних із забезпеченням інформаційної безпеки [4, с. 67-68].

Надлишок низькоякісної інформації, який спостерігається на даному етапі розвитку інформаційного суспільства, призводить до виникнення стресових ситуацій при роботі з інформацією та інформаційними технологіями. Інформаційний стрес – це стан інформаційного перевантаження, коли суб'єкт не справляється з поставленим завданням, не встигає приймати правильні рішення в необхідному темпі, будучи відповідальним за наслідки останніх [4, с. 68-69].

Захист від інформаційного стресу – одна з функцій інформаційної культури, яка містить у собі узагальнення, які стосуються інформаційних знань, умінь і навичок людини, її здатності працювати з інформацією тощо. Формування у людини відповідного рівня інформаційної культури перешкоджає виникненню в неї стресових ситуацій при роботі з інформацією та інформаційними технологіями, що призводить до зменшення кількості проблем, пов'язаних із забезпеченням інформаційної безпеки.

Таким чином, інформаційна безпека – одна з гострих соціокультурних проблем сучасного суспільства, під вплив якої потрапляють ключові соціокультурні процеси. Проблема інформаційної безпеки актуалізують питання надлишку низькоякісної інформації, і пов'язана з цим необхідність формування у людини відповідного рівня інформаційної культури, який перешкоджає би виникненню стресових ситуацій при роботі з інформацією та інформаційними технологіями. Забезпечення інформаційної безпеки вимагає проведення невпинної роботи щодо захисту інформації, а також захисту від інформації, яка буде спрямована на подолання наявних дезорганізаційно-дисфункційні тенденції.

Література:

1. Данильян О.Г. Інформаційна безпека України: загрози зумовлені цивілізаційним вибором європейських цінностей/ О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань // Політологічний вісник: збірник наукових праць / голов. ред. В.Ф. Цвях; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: ТОВ «Вадекс». 2018. Вип. 81. С. 60-67.

2. Дзьобань О. П. Соціокультурні аспекти інформаційної безпеки / О. П. Дзьобань, О. Ю. Панфілов // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2013. № 2. С. 171-176.

3. Національна безпека України в етно-ментальному та міжнародному вимірах: монографія / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, Ю.Ю. Калиновський, Н.І. Моїсеєва. Харків: 2004. 274 с.

4. Суспільство, людина, право: досвід філософсько-правового дослідження: монографія / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.Б. Жданенко та ін.; за ред. О.Г. Данильяна. Х.: Право. 2018. 350 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XVI Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(22 травня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (22 трав. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 474 с.

ISBN 978-966-998-003-8

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XVI Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-003-8